

A béke vértanúi

A nagy hegyek örökzöld fényőinek leveleit ezüstös ragyogással vonta be a felhők közül kibukkanó hold. Lent a hegy lábánál szerényen meghuzódó házikóban a mécses halványan pislogó fényénél tulipános bölcsőben kis gyermekét ringatja az édesanya. Fölébredt a kicsi, most hát dallal kell altatgatni. Halk, suttogó bölcsődal hallatszik: amitől a szunyókáló kis emberpalánta édesen elalszik. Nem így a másik, aki ott kuporog egy zsámolyon édesanyja mellett és tágranyitott szemeivel figyel az édesanyja ajkán elhangzó szavakat és ha abbahagyja, hízogó cirógatással kéréli:

— Daloljon még, édesanyám!

De ez ijedten csitítja:

— Csitt, kicsi fiam, ne olyan hangosan!

— Miért, édesanyám? Hiszen elaludt már kis testvércém?

— Igen, kisfiam. De tudod, hogy nekünk most csak halkán szabad beszélni, mert leselkednek minden szavunkra.

Azután lassan megered ajkán a szó, mesélni kezd kisfiának a piros csákós, aranyos-dolmányos magyar vitézekről, a magyar huszárokról, az édesapjáról, aki ott esett el vitézi harc után szülőföldjén, amikor a románok betörték Erdélybe...

— Édesanyám, ha megnövök, én is huszár leszek, magyar huszár!

— Jó, jó fiacskám, csak el ne mondd senkinek, hogy magyar huszár akarsz lenni...

— Magyar huszár! — mondta lelkesen a kis magyar fiúcska.

— Igen igen, — szólt rá újból az édesanyja —, éppen ezt nem szabad most mondanod. Azt, hogy magyar huszár! Ez a föld itt magyar föld. S az emberek, a szomszédaink is mind magyarok. Magyarok voltak ősök is egytől-egyig. És most mégsem szabad azt mondani, hogy te magyar huszár akarsz lenni. Mert itt most, — kicsi fiam, — idegenek parancsolnak, akik nem magyarul beszélnek. Legelőször is azt parancsolták meg a magyaroknak, amikor szegény édesapád felment az égbe, hogy ne legyenek többé magyarok! Mert a föld azoké, akik rajta laknak, dolgoznak rajta! S ha ennek a földnek lakóit, munkát művelőit rá lehetne venni arra, hogy ne mondják többé magyarnak magukat, akkor a föld se lenne többé a miénk, magyar... hanem...

— Oláh! — vágta bele a kis fiú.

— Igen, fiam. Azért jár erre mostanában annyi szuronyos katona, csendőr, hogy senki ne merjen magyarul beszélni.

— Én magyar maradok azért is! És magyar huszár leszek! — erősködött tovább a kisfiú. — Meg akarom bosszulni édesapám halálát!

— Ugy adja a jó Isten... — mondta magábamélyedve az édesanya. — De azért mégsem szabad addig, amig meg nem nősz, azt mondanod, hogy magyar huszár akarsz lenni!

Igy aludt el a kis magyar fiucska s álmában vágató paripán repült az ellenség felé...

Még másnap is büszke volt a gyönyörű álmra s elmeselte nemcsak édesanyjának, hanem kis barátainak is, akikkel együtt játszadozott.

A következő éjtszakán már egész sereg magyar gyermek azt álmodta, hogy magyar huszár lett.

Másnap még vidámabban ment a játék, természetesen már huszárosan lovagolva, csákósan s karddal a kezükben.

Egyszer csak egy mogorva, gonosz arcú, sötét szemű ember toppant eléjük.

— Mit óbégattok itt?! — förmedt reájuk.

A gyermekek egyszerre elhallgattak, de az idegen katona közejük lépett.

— Mit csináltatok itt?! — kérdezte ismét, de egyre haragosabban.

— Bácsi kérem, csak játszottunk, — felelte a kis fiucska.

— Mit játszottatok?! — kiáltotta haragosan a katona?

— Katonásdit, — mondta most már szepegve az egyik kisfiu.

— És milyen katonák voltatok, ebadta! — kérdezte a katona.

— Huszárok, magyar huszárok! — szaladt ki a száján az egyik gyermeknek.

Alig mondta ki, iszonyatos csattanás hangzott el. Az a sötét arcú idegen katona arcul csapta érte.

— No, most mondd még egyszer, hogy mi vagy?! — kiáltott a katona, kezét újra ütésre emelve.

A gyermekek ijedten szétszaladtak, de az igazi baj csak azután következett, amikor elvitték a kisfiu édesanyját a katonának s csak másnap reggel engedték haza nagy fenyegetések között, hogy ne merje többé ilyen dolgokra tanítani a fiát!

Mikor az édesanya hazaért, a messzi városból, ahová vitték, ott találta még mindig sirdogálva kis fiát, a szobában.

— Te még itt vagy?! Óh, Istenem, köszönöm, hogy Te vigyázol reánk, szegény magyarokra...